II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 16 päivänä joulukuuta 2003,
vaikeuksissa olevien yritysten ostoon liittyvästä Ranskan tukiohjelmasta

(tiedoksiannettu numerolla K(2003) 4636)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2004/343/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa ([1]),

sekä katsoo seuraavaa:

I **MENETTELY**

(1) Komissio tutkii tai tarkistaa valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen antamansa tiedonannon ([2]) (jäljempänä 'tiedonanto') mukaisesti jäsenvaltioissa voimassa olevat verotukiohjelmat ([3]). Käsiteltävänä oleva menettely on osa tätä toimintaa.

(2) Komissio pyysi Ranskalta 12 päivänä syyskuuta 2001 päivätyssä kirjeessä (D/53716) tietoja Ranskan yleisen verolain (code général des impôts) 44 f §:n mukaisesta verovapaudesta. Verovapauden täytäntöönpanosta ei ole ilmoitettu etukäteen EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Ranskan viranomaiset pyysivät 19 päivänä syyskuuta 2001 päivätyssä kirjeessä (VB/myg nro 2540) kuukauden lisäaikaa vastaamista varten, mihin komissio suostui 1 päivänä lokakuuta 2001 (D/54025). Komissio lähetti 29 päivänä marraskuuta 2001 muistutuskirjeen (D/54953) saadakseen pyydetyt tiedot. Ranskan viranomaiset toimittivat 21 päivänä joulukuuta 2001 (VB/myg nro 3640) vain osan pyydetyistä tiedoista. Komissio pyysi näin ollen 15 päivänä maaliskuuta 2002 päivätyssä kirjeessä (D/51147) puuttuvia tietoja, jotka toimitettiin 15 päivänä huhtikuuta 2002 (VB/myg 1116).

(3) Komissio ilmoitti 19 päivänä elokuuta 2002 päivätyssä kirjeessä aloittavansa muodollisen tutkintamenettelyn. Menettelyn aloittamista koskeva päätös julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([4]). Komissio kehotti asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa tukitoimenpiteestä.

(4) Komissio ei saanut huomautuksia asianomaisilta osapuolilta. Ranskan viranomaiset pyysivät 10 päivänä syyskuuta 2002 päivätyssä kirjeessä 20 päivän lisäaikaa huomautusten esittämistä varten, mihin komissio suostui. Komissio sai Ranskan hallituksen huomautukset 16 päivänä joulukuuta 2002.

Yksityiskohtainen kuvaus tuesta

(5) Ranskan yleisen verolain (code général des impôts) 44 f pykälä on lisätty lakiin vuoden 1989 talousarviolain ([5]) 14 A pykälällä. Pykälän mukaan yrityksille, jotka on perustettu jatkamaan vaikeuksissa olevien teollisuusyritysten toimintaa, myönnetään vapautus yhtiöverosta kahden vuoden ajaksi. Lain 44 f pykälän säännöksiä on muutettu viiteen kertaan vuosina 1990, 1991, 1992, 1994 ja 2000. Muutosten tarkoituksena on ollut täsmentää verovapauden soveltamisedellytyksiä (1991) ja

([1]) EYVL C 284, 21.11.2002, s. 5.
([2]) EYVL C 384, 10.12.1998, s. 3.
([3]) Ks. tiedonannon 37 kohta.
([4]) Ks. alaviite 1.
([5]) Laki nro 88-1149, 23.12.1988, Ranskan tasavallan virallinen lehti (Journal officiel de la République française), 28.12.1988, s. 20.

laajentaa sen soveltamisala koskemaan myös luovutettuja kokonaisia ja itsenäisiä teollisuustoiminnan haaroja (1990) sekä sellaisia vaikeuksissa olevia yrityksiä, joita ei ole luovutettu tuomioistuimen määräyksestä (1992). Vuonna 1994 tehty muutos koskee puolestaan vain 44 f pykälässä alun perin tarkoitettujen yritysten velkasaneerauksesta ja konkurssista 25 päivänä tammikuuta 1985 annetun lain nro 85—98 soveltamisen edellytyksiä. Vuonna 2000 tehdyllä muutoksella poistettiin viittaus edellä mainittuun lakiin nro 85—98 ja korvattiin se viittauksella Ranskan kauppalainsäädännön (code de commerce) pykäliin, joilla kyseinen laki on kodifioitu.

(6) Verovapautta sovelletaan automaattisesti, kun yritysoston kohteena on vaikeuksissa oleva yritys, jonka luovutus on tapahtunut tuomioistuimen määräyksestä maksukyvyttömyysmenettelyn puitteissa Ranskan kauppalainsäädännön (code de commerce) L 621-83 pykälän ja sitä seuraavien pykälien mukaisesti.

(7) Vapautus voidaan myöntää myös talousarviosta vastaavan ministerin suostumuksella seuraavissa kolmessa tapauksessa:

a) jos velkasaneerausmenettelyä ei ole pantu täytäntöön;

b) jos tuomioistuimen edellä mainitun lain nro 85—98 mukaisesti määräämien luovutusten yhteydessä toteutettu yritysosto ei koske koko yritystä, vaan kokonaisia teollisuustoiminnan haaroja;

c) jos yritysoston kohteena on yksi tai useampi sellaisen teollisuusyrityksen vaikeuksissa oleva teollisuuslaitos, joka ei ole vaikeuksissa oleva yritys.

(8) Ministeri tekee päätöksen ainoastaan, kun kyseessä on verottomana yli 50 miljoonan frangin (noin 7,6 miljoonan euron) suuruinen teollisuusohjelma tai yritys, jonka liikevaihto on yli miljardi frangia (noin 150 miljoonaa euroa) ja jonka pääomasta yli 50 prosenttia on sellaisen yrityksen hallussa, jonka konserniliikevaihto on yli miljardi frangia. Muissa tapauksissa päätöksen tekee sen departementin veroviraston johtaja, jossa on yrityksen kotipaikka.

(9) Suostumus voidaan antaa vain, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

a) yritysoston kohteena on teollisuustoimintaa harjoittava yritys tai yksi tai useampi kokonainen ja itsenäinen yritystoiminnan haara taikka laitos;

b) yritys on todistettavasti vaikeuksissa eli sellaisessa taloudellisessa tilanteessa, jossa toiminnan lopettaminen on välittömästi edessä;

c) uuden yhtiön toiminta kattaa ainoastaan ostetun vaikeuksissa olevan yrityksen toiminnan jatkamisen ja se on perustettu sitä varten;

d) perustetun yhtiön pääoma ei ole suoraan eikä välillisesti niiden yhtiökumppaneiden tai toiminnanharjoittajien hallussa, jotka omistivat välillisesti yli 50 prosenttia vaikeuksissa olevan yrityksen pääomasta yritysostoa edeltävänä vuonna,

e) jos yritysoston kohteena on jonkin teollisuusyrityksen yksi tai useampi vaikeuksissa oleva teollisuuslaitos, yritysostoa varten perustetun yhtiön on oltava oikeudellisesti ja taloudellisesti riippumaton kyseisestä luovutuksen tekevästä yrityksestä.

(10) Lisäksi yleisen verolain 1383 A, 1464 B ja 1464 C pykälän säännösten perusteella toimivaltaiset paikalliset elimet voivat myöntää harkintansa mukaan yrityksille, jotka on vapautettu yhtiöverosta 44 f pykälän perusteella, vapautuksen myös elinkeinoverosta sekä kiinteistöverosta kahden vuoden ajaksi.

(11) Ranskan viranomaiset toimittivat tietoja eräiden tukea saaneiden yritysten koosta (taulukko 1) ja vuosina 1997—1999 myönnetyn tuen määrästä (taulukko 2). Tiedot koskevat vain sellaisia tapauksia, joissa vapautus on myönnetty ministerin tai veroviranomaisen suostumuksella, eivätkä siis tapauksia, joissa tukiohjelmaa on sovellettu automaattisesti.

Taulukko 1

Työntekijöiden määrä	Yritysten määrä	
	1991—1996	1997—
Alle 10 työntekijää	70	2
11—50 työntekijää	106	10
51—250 työntekijää	22	12
Yli 250 työntekijää	2	11
Yritykset, joiden osalta tietoa ei ole saatavilla	25	11
Yhteensä	225	38

Taulukko 2

	1997	1998	1999
Tukea saaneiden yritysten määrä	151	182	60
Kustannukset (miljoonaa euroa)	64	80	55

Menettelyn aloittamisen syyt

(12) Aloittaessaan muodollista menettelyä komissio arvioi, että vaikeuksissa olevien yritysten toimintaa jatkaville yrityksille myönnettävä verovapautus saattaisi olla EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoi-

tettua tukea. Komissio pani alustavassa tarkastelussaan merkille erityisesti sen, että kyseisen ohjelman perusteella tukea saaville yrityksille myönnetään etu, sillä ne vapautetaan ranskalaisten yritysten vastattavaksi tavallisesti kuuluvista kustannuksista eli yhtiöverosta, kiinteistöverosta ja elinkeinoverosta, ja että ohjelma aiheuttaa näin valtion verotulojen menetyksen. Komissio epäili tukitoimenpiteen yhteensopivuutta vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettua tukea koskevien suuntaviivojen ja aluetukea koskevien suuntaviivojen kanssa.

Ranskan huomautukset

(13) Ranskan viranomaiset toimittivat huomautuksensa komissiolle 13 päivänä joulukuuta 2002 päivätyssä kirjeessä. Ranskan viranomaisten mukaan käsiteltävänä olevat säännökset eivät muodosta EY:n perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettua valtiontukea. Toisaalta Ranskan viranomaiset katsoivat, että vaikka niitä pidettäisiinkin 87 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena, tukiohjelma on vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää tukea koskevien komission suuntaviivojen mukainen.

(14) Ranskan viranomaisten mukaan yleisen verolain 44 f pykälän mukaista vapautusta ei voi rinnastaa valtiontukeen, sillä se voidaan myöntää kaikille uusille omaisuudenoston kautta perustetuille yrityksille riippumatta niiden toimialasta. Ranskan viranomaiset toimittivat tietoja aloista, joilla vapautuksen saaneet yritykset toimivat: niitä ovat muun muassa telakka-, auto-, holding- ja kirjapainoala, nahka-, paperi- ja kemianteollisuus sekä televiestintälaitteiden tuotanto. Ranskan viranomaisten mielestä vapautus ei merkitse poikkeamista yleisestä verojärjestelmästä.

(15) Ranskan viranomaiset vakuuttivat myös, ettei elinkeinoja kiinteistöverosta myönnettäviä vapautuksia ole tarkoitettu vain tietyille yrityksille. Viranomaiset perustelivat paikallisviranomaisten päätöksenteon tarpeellisuutta näiden taloudellisella riippumattomuudella ja totesivat, ettei paikallisviranomaisilla ole lainkaan harkintavaltaa vapautuksia myönnettäessä. Vapautuksia sovelletaan kaikkiin niiden alueelle sijoittuneisiin yrityksiin.

(16) Ranskan hallitus korosti, että vapautuksia voidaan pitää jäsenvaltioiden välisen kaupan kannalta puolueettomina kahden tärkeän syyn perusteella: ne ovat yhtäältä tilapäisiä ja toisaalta tuen määrä on pieni verrattuna vaikeuksissa olevan yrityksen ostosta aiheutuviin kustannuksiin.

(17) Ranskan viranomaiset esittivät joitakin perusteluja siltä varalta, että komissio haluaisi tarkastella tukitoimenpiteitä vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää tukea koskevien suuntaviivojen valossa. Viranomaiset korostivat ensinnäkin sitä, että vapautusten myöntämisen ehtona on aina ollut rakenneuudistussuunnitelman esittäminen. Ohjelman toteuttamiskelpoisuuden arvioi joko konkurssiselvityksestä vastaava tuomioistuin tai vapautusten myöntämisestä vastaava veroviranomainen. Rakenneuudistussuunnitelman tehtävänä on myös taata, etteivät myönnetyt vapautukset ylitä sitä, mikä on ehdottoman välttämätöntä yrityksen tukemiseksi rakenneuudistuskauden aikana. Toiseksi Ranskan viranomaiset ilmoittivat, ettei tukitoimenpide riitä kattamaan kaikkia uuden yrityksen rahoitustarpeita, koska vapautus myönnetään vain kahden vuoden ajaksi.

Arviointi tuesta

(18) Tämä päätös koskee varsinaista tukiohjelmaa eikä yksittäisissä tapauksissa myönnettyjä tukia. Komissio on kuitenkin päättänyt joissakin yhteyksissä tarkastella tiettyjä yksittäisten tapausten ryhmiä, jotka saattavat poiketa yleisestä arvioinnista.

(19) Tutkittuaan Ranskan viranomaisten esittämät huomautukset komissio pitäytyy kannassa, jonka se ilmaisi muodollisen menettelyn aloittamista koskevassa 19 päivänä elokuuta 2002 päivätyssä kirjeessään ja jonka mukaan käsiteltävänä oleva tukiohjelma on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

(20) Komissio katsoo, että yleisen verolain 44 f pykälän mukaiset toimenpiteet täyttävät kaikki EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa asetetut edellytykset.

Suosivuus

(21) Ensimmäinen edellytys on se, että toimenpide suosii jotakin yhteisöä. Komissio katsoo yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella, että tuella ei käytännössä tarkoiteta ainoastaan positiivisia suorituksia vaan myös toimenpiteitä, jotka eri tavoin alentavat yritysten vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ([1]). Yleisen verolain 44 f pykälän mukaan voitosta, jonka vaikeuksissa olevan yrityksen ostanut uusi yritys on kerännyt perustamisensa jälkeisten kahden vuoden aikana, ei tarvitse maksaa yhtiöveroa. Toisin kuin Ranskan viranomaiset vakuuttavat, toimenpide on siten poikkeus Ranskan yleiseen verojärjestelmään, jonka mukaan kyseistä veroa peritään kaikilta voittoa tavoitte-

([1]) Asiassa C-143/99, Adria-Wien Pipeline, 8.11.2001 annettu tuomio (Kok. 2001, s. I-8365, 38 kohta).

levaa liiketoimintaa harjoittavilta oikeushenkilöiltä ([1]). Yhtiövero on siten ranskalaisten yritysten vastattavaksi tavallisesti kuuluva kustannus. Vaikeuksissa olevan yrityksen omaisuuden ostamista varten perustetun uuden yhtiön ei tarvitse vapautuksen ansiosta maksaa kustannusta, joka sen kilpailijoiden on maksettava ([2]), joten se saa toimenpiteestä etua. Kuten tiedonannon 9 kohdassa todetaan, verovapautus on etu.

(22) Lisäksi yleisen verolain 1383 A, 1464 B ja 1464 C pykälässä säädetään, että toimivaltaiset paikalliset elimet voivat myöntää harkintansa mukaan yrityksille, jotka on vapautettu yhtiöverosta 44 f pykälän perusteella, vapautuksen myös elinkeinoverosta ja kiinteistöverosta kahden vuoden ajaksi. Myös nämä vapautukset ovat etuja, sillä ranskalaisten yritysten on tavallisesti maksettava kyseiset kustannukset.

Valtion varat

(23) Toiseksi tukitoimenpiteen on oltava rahoitettu valtion varoista. Tiedonannon 10 kohdassa muistutetaan, että verotulojen menetys vastaa verotustukiin käytettyjen valtion varojen määrää. Vapauttaessaan kyseiset uudet yritykset verosta, joka peritään yhtiöiden tuottamasta voitosta, sekä kiinteistö- ja elinkeinoverosta Ranskan viranomaiset — sekä valtionhallinto että alueviranomaiset — luopuvat tuloista, jotka ovat valtion varoja. Ranskan viranomaisethan arvioivat, että pelkästään vapautus yhtiöverosta aiheutti vuosina 1997—1999 lähes 200 miljoonan euron kustannuksen. Tuki on siis myönnetty valtion varoista.

Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

(24) Kolmas edellytys on se, että tukitoimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua. Ranskan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan tukea saavat yritykset toimivat hyvin erilaisilla aloilla, joista monilla, kuten telakka- ja autoalalla sekä kemian-, paperi- ja tekstiiliteollisuudessa, esiintyy vilkasta jäsenvaltioiden välistä kilpailua. Komissio ei yhdy Ranskan viranomaisten näkemykseen, jonka mukaan tukitoimenpiteet olisivat jäsenvaltioiden välisen kaupan kannalta puolueettomia sen vuoksi, että ne ovat tilapäisiä ja tuen määrä on pieni verrattuna vaikeuksissa olevan yrityksen ostosta aiheutuviin kustannuksiin. Komission kannan tueksi voidaan esittää kaksi perustetta: ensinnäkin, kuten tiedonannossa ja vakiintuneessa oikeuskäytännössä ([3]) todetaan, tuen suhteellisen vähäinen määrä ei muuta sen luonnetta ([4]), ja toiseksi vastaperustetuille yrityksille myönnetty tuki on jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa tukea, vaikka se voidaankin tietyissä tapauksissa sallia. Komissio katsookin näiden syiden perusteella, että käsiteltävänä oleva toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, erityisesti jos sitä sovelletaan aloihin, joilla kilpailu on voimakasta, kuten tässä tapauksessa ([5]).

Tuen valikoivuus

(25) Lisäksi toimenpiteen on oltava valikoiva. Käsiteltävänä olevia tukitoimenpiteitä sovelletaan vain vaikeuksissa olevien yritysten teollisuustoiminnan jatkamista varten perustettuihin uusiin yhtiöihin. Vapautuksen saaminen edellyttää erittäin tiukkojen ehtojen täyttämistä: vapautus voidaan myöntää vain uusille yrityksille, jotka ostavat vaikeuksissa olevan yrityksen maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä tai jotka saavat valtiovarainministeriön ja/tai paikallisviranomaisten suostumuksen. Ranskan viranomaiset väittivät, että toimenpide koskee kaikkia aloja. Komissio kuitenkin huomautti menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, että toimenpiteen soveltamisala on erikseen rajattu koskemaan vain teollisuussektoria, jolloin palvelusektori jää sen ulkopuolelle, vaikka, kuten komissio totesi mainitussa päätöksessään, palvelusektorin osuus Ranskan bruttokansantuotteesta on 70 prosenttia ja osuus työpaikoista 65 prosenttia. Pelkästään tämän tekijän perusteella voidaan päätellä, että toimenpide on valikoiva ([6]). Ranskan viranomaisten myöhemmin toimittamista tiedoista kävi kyllä ilmi, että ainakin yksi holdingyhtiö ja kaksi konsulttiyritystä olivat saaneet vapautuksen yhtiöverosta, vaikka ne eivät kuulukaan teollisuussektorin piiriin. Tällaisten tapausten olemassaolo ei kuitenkaan todista, että toimenpiteet olisivat samoilla ehdoilla myös sellaisten yritysten saatavilla, jotka eivät harjoita teollisuustoimintaa. Vaikka kuitenkin oletettaisiin, että kaikki toimialat voivat saada 44 f pykälän säännösten mukaisia vapautuksia, edut eivät siinäkään tapauksessa koskisi kaikkia yrityksiä, vaikka kaikki yritykset maksavatkin Ranskan yleisen periaatteen mukaan yhtiöveroa, elinkeinoveroa ja kiinteistöveroa. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vahvistanut ([7]), se, että etu on annettu ainoastaan vastaperustetuille yrityksille, jolloin kyseistä etua eivät voi saada mitkään muut yritykset, riittää perusteeksi sille, että edun katsotaan olevan valikoiva. Tämä korostuu entisestään, jos kyseisten vastaperustettujen yritysten on vapautuksen saamiseksi täytettävä lisäksi muitakin vaatimuksia, joita ovat esimerkiksi vaikeuksissa olevan yrityksen teollisuustoiminnan jatkaminen sekä riippumattomuus entisistä yhtiökumppaneista, toiminnanharjoittajista tai enemmistöosakkaista taikka tapauksesta

([1]) Ranskan yleisen verolain 206 pykälän 1 kohdan viimeinen alakohta.
([2]) Asiassa 30/59, Steenkolenmijnen, 23.2.1961 annettu tuomio (Kok. 1961, s. 3).
([3]) Ks. asiassa C-280/00, Altmark Trans, 24.7.2003 annettu tuomio (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, 81 kohta).
([4]) Tiedonannon 11 kohta.
([5]) Ks. tämän päätöksen 14 kohta.
([6]) Asiassa Adria-Wien Pipeline 8.11.2001 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (mainittu edellä, 39 kohta ja sitä seuraavat kohdat).
([7]) Yhdistetyissä asioissa T-92/00 ja T-103/00, Territorio Histórico de Álava, 6.3.2002 annettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (Kok. 2002, s. II-1385, 48 ja 49 kohta).

riippuen luovutuksen tekevästä yrityksestä. Toimenpiteen valikoivaa luonnetta korostaa lisäksi se, että vapautus on myönnetty viranomaisten suostumuksella vuosina 1991—2002 vain 263 yritykselle, mikä on suhteellisen vähäinen määrä verrattuna niiden yritysten määrään, joilta peritään kyseistä veroa, tai verrattuna jopa Ranskassa kyseisellä kaudella perustettujen uusien yritysten määrään.

(26) Ranskan viranomaiset eivät mitenkään osoittaneet, että toimenpide olisi oikeutettu Ranskan verojärjestelmän luonteen tai rakenteen perusteella. Komissio arvioi, ettei tällaiseen oikeutukseen voida tässä tapauksessa vedota.

(27) Sen sijaan komissio katsoo, ettei paikallisviranomaisilla ole harkintavaltaa niiden myöntäessä vaikeuksissa olevan yrityksen toimintaa jatkaville uusille yrityksille vapautuksia elinkeino- ja kiinteistöverosta. Ranskan viranomaisten toimittamien tietojen perusteella vaikuttaa selvältä, että paikallisviranomaiset myöntävät vapautukset kaikille uusille yrityksille, jotka on perustettu niiden alueella sijaitsevan vaikeuksissa olevan yrityksen ostamista varten. Tämä seikka ei kuitenkaan vaikuta mitenkään vapautusten valikoivasta luonteesta tehtyyn johtopäätökseen. Vaikka elinkeino- ja kiinteistöveroa koskevia vapautuksia ei myönnetäkään tapauskohtaisesti, niitä sovelletaan kuitenkin vain tiettyyn yritysten ryhmään eli yleisen verolain 44 f pykälässä määritellyt tiukat ehdot täyttäviin yrityksiin, kuten edellä on osoitettu.

(28) Koska siis kaikki valtiontuen määritelmän osatekijät toteutuvat kyseisten toimenpiteiden kohdalla, ne ovat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

Tuen vähämerkityksisyys

(29) Käsiteltävänä olevien etujen summaa ei ole rajattu, joten tukiohjelman ei voida katsoa kuuluvan vähämerkityksisiin toimenpiteisiin. On kuitenkin mahdollista, että joissakin yksittäisissä tapauksissa edut on myönnetty vähämerkityksisiä tukia koskevassa yhteisön lainsäädännössä asetettujen edellytysten mukaisesti.

(30) Vähämerkityksisen tuen käsite määriteltiin ensimmäisen kerran komission 20 päivänä toukokuuta 1992 antamissa pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävää valtiontukea koskevissa yhteisön suuntaviivoissa ([1]) (jäljempänä 'pk-yritysten suuntaviivat'). Suuntaviivojen 3.2 kohdan mukaisesti de minimis -sääntöä sovelletaan 50 000 euron tukeen yritystä kohti kolmen vuoden aikana tietyn menojen päälajin osalta (esimerkiksi investoinnit, koulutus). Näin ollen kertaluonteisia tukia, joiden määrä ei ylitä 50 000:ta euroa yksittäisen menolajin osalta, sekä tukijärjestelmiä, joissa yrityksen yhtä menolajia varten kolmen vuoden ajanjaksolla saama tuki ei ylitä edellä mainittua määrää, ei tarvitse enää ilmoittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan (entisen 93 artiklan 3 kohdan) mukaisella tavalla. Edellytyksenä oli kuitenkin, että tuen myöntämisen tai järjestelmän yksityiskohtaiset säännöt sisälsivät nimenomaisen ehdon, jonka mukaan tuki yhdessä samalle yritykselle ja samaa menolajia varten muista rahoituslähteistä tai muiden ohjelmien perusteella myönnetyn tuen kanssa ei saanut ylittää 50 000 euron rajaa. Suuntaviivojen 3.2 kohdassa todettiin selkeästi, että vähämerkityksistä tukea koskevaa sääntöä ei sovelleta herkkiin aloihin (terästeollisuus, laivanrakennus, synteettikuituteollisuus, ajoneuvoteollisuus, maatalous, kalastus, liikenne ja hiiliteollisuus).

(31) Vuonna 1996 annetussa vähämerkityksistä tukea koskevassa komission tiedonannossa ([2]) muutettiin pk-yritysten suuntaviivoissa esitettyä vähämerkityksistä tukea koskevaa sääntöä. Vähämerkityksisen tuen enimmäismääräksi asetettiin 100 000 euroa kolmen vuoden kuluessa ensimmäisen vähämerkityksisen tuen myöntämisajankohdasta. Tämä määrä käsitti kaikenlaiset julkiset tuet, jotka myönnettiin vähämerkityksisenä tukena, ja se ei koskenut sitä mahdollisuutta, että tuensaaja sai komission hyväksymien ohjelmien perusteella muita tukia. EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat toimialat, laivanrakennus ja liikenne sekä maatalous- tai kalastusmenoihin myönnettävät tuet eivät kuulu ohjelman soveltamisalaan.

(32) Vaikka EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 12 päivänä tammikuuta 2001 annetun komission asetuksen (EY) N:o 69/2001 ([3]) 1 artiklalla laajennettiin vähämerkityksistä tukea koskevan säännön soveltamisalaa, tätä asetusta ei edelleenkään sovelleta tukeen, jota myönnetään liikenteen alalle tai toimintaan, joka liittyy EY:n perustamissopimuksen liitteessä I lueteltujen tuotteiden tuottamiseen, jalostamiseen tai kaupan pitämiseen. Asetusta ei myöskään sovelleta vientiin liittyvään toiminnan tukeen eli tukeen, joka välittömästi liittyy vientimääriin, jakeluverkon perustamiseen ja toimintaan tai muihin vientitoimintaan liittyviin juokseviin kustannuksiin. Lisäksi asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle on jätetty tuki, jolla suositaan kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella. Mainitun asetuksen 2 artiklan mukaan yhdelle yritykselle myönnettävän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa ylittää 100 000:ta euroa kolmen vuoden aikana. Tätä enimmäismäärää sovelletaan tuen muodosta ja tavoitteista riippumatta.

(33) Komission tulkinnan mukaan ([4]) ilmoittamatta jätettyjä toimenpiteitä on tarkasteltava asetuksen (EY) N:o 69/2001 valossa, vaikka ne olisi myönnetty ennen asetuksen voimaantuloa, jollei niihin sovelleta toimenpiteen toteuttamisen aikana voimassa olleita sääntöjä ja mikäli kyseisille toimenpiteille ei ole myönnetty vapautusta asetuksen (EY) N:o 69/2001 nojalla.

([1]) EYVL C 213, 19.8.1992, s. 2.

([2]) EYVL C 68, 6.3.1996, s. 9.

([3]) EYVL L 10, 13.1.2001, s. 30.

([4]) Ks. erityisesti komission päätös 2003/626/EY, tehty 27.11.2002, Saksan toteuttamasta tukiohjelmasta: Thüringenin osavaltion pienten ja keskisuurten yritysten lainaohjelma (EUVL L 223, 5.9.2003, s. 32).

(34) Käsiteltävänä olevien toimenpiteiden soveltamistapauksia ei näin ollen pidetä valtiontukena, jos ne ovat asetuksessa (EY) N:o 69/2001 säädettyjen edellytysten tai tilanteesta riippuen etujen myöntämisajankohtana voimassa olleiden vähämerkityksisiä tukia koskevien sääntöjen mukaisia.

Soveltuvuus yhteismarkkinoille

Yleistä

(35) Toimenpide on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tukiohjelma, joten sen soveltuvuutta yhteismarkkinoille on arvioitava mainitun artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisten poikkeusten perusteella.

(36) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan ja 87 artiklan 3 kohdan b, d ja e alakohdan mukaisten poikkeusten soveltaminen ei selvästikään tule kysymykseen eivätkä Ranskan viranomaiset ole niihin vedonneetkaan. Tiettyjen alueiden tai tiettyjen taloudellisten toimintojen kehittämiseen liittyviä, 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaisia poikkeuksia on sen sijaan syytä tarkastella. Kun otetaan huomioon käsiteltävänä olevien toimenpiteiden luonne, ainoat perusteet, jotka soveltuvat sen arvioimiseen, onko kyseessä tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseen tarkoitettu tuki, ovat vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää tukea sekä pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävää tukea koskevat perusteet.

(37) Komissio onkin arvioinut toimenpidettä vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettäviä tukia koskevien suuntaviivojen sekä aluetukiin sovellettavien suuntaviivojen valossa, kuten se ilmoitti muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään. Valtiontuen sääntöjenvastaisuuden arvioinnissa sovellettavien sääntöjen määräytymisestä annetun komission tiedonannon ([1]) mukaisesti toimenpidettä tarkastellaan tuen myöntämisajankohtana voimassa olleiden suuntaviivojen valossa. Lisäksi komission on arvioitava käsiteltävänä olevia tukia pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävään tukeen sovellettavien sääntöjen valossa. Tähän tarkoitukseen sovelletaan ensisijaisesti tällä hetkellä voimassa olevan poikkeusasetuksen säännöksiä ja vasta toissijaisesti tuen myöntämisajankohtana voimassa olleissa tiedonannoissa asetettuja sääntöjä ([2]).

Vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävä tuki

(38) Käsiteltävänä olevaan tapaukseen voidaan soveltaa kolmenlaisia vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää tukea koskevia säännöksiä, sillä tukitoimenpide, joka otettiin käyttöön vuonna 1989, on edelleen voimassa. Säännökset ovat kahdeksannen kilpailupolitiikkaa koskevan vuonna 1979 annetun komission kertomuksen 227, 228 ja 177 kohta, vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi myönnettäviä valtiontukia koskevat vuonna 1994 annetut yhteisön suuntaviivat ([3]) ja uudet, vuonna 1999 annetut suuntaviivat ([4]).

(39) Ranskan viranomaiset esittivät tässä yhteydessä ”täydentävän” perustelun oikeuttaakseen toimenpiteet suuntaviivojen nojalla: viranomaiset korostivat, että vapautuksen saamisen ehtona on aina sellaisen asianmukaisen rakenneuudistusohjelman esittäminen, jonka on hyväksynyt oikeudenkäynnin yhteydessä tuomioistuin tai muussa tapauksessa veroviranomainen.

(40) Aluksi on syytä panna merkille, että sellaisetkin yritykset, joka eivät vastaa yhteisön määritelmää vaikeuksissa olevasta yrityksestä, voivat hyötyä käsiteltävänä olevista tukitoimenpiteistä. Vaikka varsinaista määritelmää ei olekaan vahvistettu, vuoden 1994 ([5]) ja vuoden 1999 ([6]) suuntaviivoissa määritellään kyseisiä yrityksiä koskevat perusteet ja tyypilliset ominaisuudet, jotka vastaavat pääosin aikaisemmin sovellettuja perusteita. Yhtiöverovapautuksen muodossa myönnettävän tuen toimintatapa edellyttää kuitenkin, että tukea saava yritys tuottaa voittoa kahden vuoden kuluessa yritysostosta. Onkin arveluttavaa, että niin nopeasti voittoa tuottava yritys voitaisiin rinnastaa vaikeuksissa olevaan yritykseen.

(41) Vuotta 1994 edeltävän kauden osalta on syytä aluksi korostaa, ettei kansallisia toimenpiteitä voida pitää yrityksen pelastamiseen tarkoitettuina sallittuina tukina. Kahdeksannen kilpailupolitiikkaa koskevan komission kertomuksen mukaan tuen on nimittäin oltava maksuvalmiustukea, joka myönnetään lainatakauksina tai lainoina, joista peritään markkinakorkoa vastaavaa korkoa; tuen määrä on rajattava yrityksen toiminnan jatkumisen kannalta välttämättömään, tuki on myönnettävä ainoastaan siksi ajaksi, joka tarvitaan välttämättömien ja toteuttamiskelpoisten uudistustoimenpiteiden määrittelemiseksi (yleensä kuusi kuukautta), eikä tuki saa horjuttaa toimialan tasapainoa muissa jäsenvaltioissa. Käsiteltävänä olevat toimenpiteet eivät selvästikään ole näiden vaatimusten mukaisia.

(42) Rakenneuudistukseen myönnettävän tuen osalta kertomuksessa vaaditaan sellaisen pätevän rakenneuudistussuunnitelman esittämistä, jonka avulla kyseisen toiminnan elinkelpoisuus voidaan palauttaa. Tuen inten-

([1]) EYVL C 119, 22.5.2002, s. 22.

([2]) Nämä perusteet, jotka ovat seurausta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettyyn valtiontukeen 12.1.2001 annetun komission asetuksen (EY) N:o 70/2001 (EYVL L 10, 13.1.2001, s. 33) tulkinnasta ja edellä mainitusta tiedonannosta, on nyt erikseen mainittu 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, joka on lisätty asetuksella, jonka komission oli määrä hyväksyä 10 päivänä joulukuuta 2003.

([3]) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

([4]) EYVL C 288, 9.10.1999, s. 2.

([5]) 2.1 jakso.

([6]) 2.1 jakso.

siteetti ja määrä eivät myöskään saa ylittää sitä, mikä on välttämätöntä yrityksen tukemiseksi rakenneuudistuskauden aikana, ja niiden on oltava rajoitettuja ja asteittain pienentyviä. Kertomuksessa korostetaan lisäksi, että tuesta mahdollisesti aiheutuva kilpailun vääristyminen varsinkin herkimmillä aloilla on minimoitava.

(43) Käsiteltävänä olevat toimenpiteet eivät ole myöskään näiden vaatimusten mukaisia. Ranskan kauppalainsäädännön L 621-85 pykälässä luetellaan rakenneuudistusohjelmaan liittyen edellytykset, jotka vaikeuksissa olevan yrityksen (tai toimintahaaran) ostotarjousten on täytettävä oikeudenkäynnin yhteydessä saadakseen tuomioistuimen hyväksynnän. Tarjouksissa on esitettävä toiminta- ja rahoitussuunnitelmat, luovutushinta ja maksumenettelyt, aiottuun toimintaan perustuva työpaikkojen lukumäärä ja työllisyysnäkymät, vakuudet tarjouksen täytäntöönpanon takaamiseksi sekä omaisuuserien luovutusta koskevat suunnitelmat luovutuksen jälkeisten kahden vuoden aikana. Lainsäädännön mukaan ratkaisevia perusteita ovat työpaikkojen säilyttäminen ja velkojien maksutakuut. Toisin kuin kahdeksannessa kilpailupolitiikkaa koskevassa komission kertomuksessa vahvistetuissa vaikeuksissa olevien yritysten rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevissa säännöissä vaaditaan, huomiota ei siis kiinnitetä siihen, miten tuki vaikuttaa kilpailuedellytyksiin. Oikeudenkäynnin yhteydessä ei oteta huomioon markkinatilannetta, vaikutusta kilpailijoihin eikä mahdollisia muita tukia. Myös siinä tapauksessa, että rakenneuudistusohjelman arvioivat veroviranomaiset, ainoa huomioon otettava tekijä on ohjelman kyky turvata toiminnan jatkuminen, ja kilpailuun liittyvät näkökohdat sivuutetaan täysin. Tuen intensiteettiä ei myöskään ole rajoitettu välttämättömään eikä se pienene asteittain, kuten edellä mainituissa säännöissä vaaditaan. Tuen määrä riippuu siis ainoastaan yrityksen kyvystä tuottaa voittoa. Mitä enemmän voittoa se tuottaa, sitä suurempi on tuen määrä.

(44) Vuosien 1994—1999 osalta voidaan todeta, että vuonna 1994 annettuihin yhteisön suuntaviivoihin sisältyy pääosin samat yrityksen pelastamiseen tarkoitettua tukea koskevat säännöt kuin kahdeksanteen kilpailupolitiikkaa koskevaan kertomukseen. Käsiteltävänä olevaa toimenpidettä ei siten voida pitää yhteismarkkinoille soveltuvana kyseisten sääntöjen perusteella edellä johdanto-osan 41 kappaleessa mainituista syistä.

(45) Vuoden 1994 suuntaviivoissa vahvistetaan rakenneuudistustuen osalta sama kilpailun kohtuuttoman vääristymisen ehkäisemistä koskeva periaate kuin kahdeksannessa kilpailupolitiikkaa koskevassa kertomuksessa. Suuntaviivojen mukaan tuki on lisäksi rajattava määrään, joka on ehdottoman välttämätön, ja niissä vaaditaan erityisten sääntöjen soveltamista herkkiin aloihin; näitä sääntöjä ei ole tässä tapauksessa noudatettu, kuten edellä olevasta 43 kappaleesta käy ilmi.

(46) Vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettu tukiohjelma voisi tietyin edellytyksin olla oikeutettu vuoden 1994 suuntaviivojen nojalla, jos tuki kohdistuisi vain pk-yrityksiin. Suuntaviivojen 3.2.4 kohdassa pk-yritykset määritellään yrityksiksi, joissa on enintään 250 työntekijää, joiden liikevaihto on enintään 20 miljoonaa ecua (tai tulos yhteensä 10 miljoonaa) ja joiden pääomasta korkeintaan 25 prosenttia on muiden kuin pk-yritysten omistuksessa. Ranskan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan suuria yrityksiä ei kuitenkaan ole suljettu tuen ulkopuolelle, vaan ainakin viisi suurta yritystä on saanut tukea viranomaisten suostumuksella. Kaikkien valtiovarainministeriön antamien suostumusten on lisäksi koskettava yrityksiä, joiden liikevaihto on yli 150 miljoonaa euroa. Vuoden 1994 suuntaviivoissa asetettujen edellytysten valossa tällaiset yritykset eivät mitenkään olisi voineet kuulua tukiohjelman piiriin, ja niiden saamasta tuesta olisi pitänyt ilmoittaa (4.2 kohta).

(47) Vuoden 1994 suuntaviivojen 3.2.4 kohdan mukaan komissio ei vaadi, että pk-yrityksille myönnettävä rakenneuudistustuki täyttäisi yhtä tiukat kapasiteetin supistamista ja työllisyyttä koskevat vaatimukset kuin mitä suuriin yrityksiin sovelletaan, sillä kyseisten tukien vaikutukset kilpailuun ovat vähäiset. Suuntaviivojen 4.1 kohdassa kuitenkin todetaan, että pk-yrityksille tarkoitetuissa tukiohjelmissa on selvästi määriteltävä tukikelpoiset yritykset, tuen saamiseksi vaadittavat edellytykset ja myönnettävän tuen enimmäismäärä, jotta ne voidaan hyväksyä. Lisäksi 3.2.2 kohdassa edellytetään sellaisen suunnitelman esittämistä, jonka avulla toiminnan elinkelpoisuus palautetaan kohtuullisessa ajassa ja joka perustuu sisäisiin tekijöihin. Suunnitelmassa on erityisesti otettava huomioon kilpailijoille mahdollisesti aiheutuvat epäsuotuisat vaikutukset ja määritettävä tuki, joka on suhteutettu rakenneuudistuksen kustannuksiin ja sen tuomiin etuihin. Ranskan toteuttamassa toimenpiteessä ei ole vahvistettu tuen enimmäismäärää. Tukikelpoiseksi katsottavien yritysten määritelmä on vain osittainen, koska tuomioistuimen tai veroviranomaisen tehtävänä on antaa vaikeuksissa olevaa yritystoimintaa jatkaville uusille yrityksille suostumuksensa, jotta ne voivat saada verovapautuksen. Kuten edellä on kuitenkin jo todettu, tuomioistuin sen enempää kuin verohallintokaan ei ota huomioon kilpailunäkökohtia. Rakenneuudistussuunnitelmat hyväksytään vakauteen ja elinkelpoisuuteen liittyvien perusteiden mukaan, eikä kilpailuun kohdistuvaa vaikutusta arvioida. Vastaperustetuille pk-yrityksille vuosina 1994—1999 44 f pykälän nojalla myönnetyt tuet eivät siten ole vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi myönnettäviä valtiontukia koskevien vuoden 1994 suuntaviivojen vaatimusten mukaisia.

(48) Tarkasteltaessa kautta vuodesta 1999 tähän päivään on otettava huomioon, että vuoden 1999 suuntaviivojen 3.1 kohdassa asetetaan pelastamistuen muotoa, kestoa ja määrää koskevia rajoituksia ja edellytetään, ettei tuella saa olla huomattavia kielteisiä heijastusvaikutuksia muihin jäsenvaltioihin. Ranskan toteuttama ohjelma ei edellä 41 kappaleessa todettujen syiden vuoksi selvästikään täytä näitä ehtoja.

(49) Vuoden 1999 suuntaviivojen 3.2.2 kohdassa edellytetään rakenneuudistustuen osalta, että kilpailijoihin kohdistuvat haitalliset vaikutukset on pyrittävä poistamaan mahdollisimman laajasti ja että tuki on rajattava määrään, joka on ehdottomasti välttämätön rakenneuudistuksen toteuttamiseksi ottaen huomioon yrityksen, sen osakkaiden tai sen yritysryhmän käytettävissä olevat varat, johon yritys kuuluu. Tukiohjelmaa, jossa ei oteta lainkaan huomioon tuen vaikutuksia ja jossa tuen määrä määräytyy pelkästään muutoin perittävän veron perusteella, kuten käsiteltävänä olevassa tapauksessa, ei siten voida hyväksyä näiden säännösten nojalla, kuten edellä 43—47 kappaleessa on osoitettu.

(50) Vuoden 1999 suuntaviivojen 4 kohdassa säädetään mahdollisuudesta hyväksyä pienten ja keskisuurten yritysten rakenneuudistustukea koskevia järjestelmiä, mutta Ranskan toteuttamaa ohjelmaa ei ole tarkoitettu vain kyseisille yrityksille eikä siinä taata edes pk-yritysten osalta, että tuen määrä olisi rajattu välttämättömään, kuten suuntaviivojen 4.4 kohdan c alakohdassa edellytetään.

(51) Kaiken lisäksi vuoden 1999 suuntaviivojen 7 kohdassa säädetään erikseen, että vastaperustettu yritys ei ole oikeutettu pelastamis- ja rakenneuudistustukeen tapauksissa, joissa yritys perustetaan aikaisemmin toimineen yrityksen selvitystilan jälkeen tai ostamalla yrityksen kaikki omaisuuserät. Toisin suhtaudutaan ainoastaan sellaiseen tilanteeseen, jossa yritys perustaa tytäryhtiön, jolle on vain tarkoitus siirtää yrityksen omaisuuserät ja mahdollisesti sen velat. Ranskan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan veroetu myönnetään kuitenkin vain sellaisille yrityksille, joiden ainoa tarkoitus on jatkaa vaikeuksissa olevaa yritystoimintaa ja jotka on perustettu nimenomaan tätä varten, eikä sitä ole rajattu pelkästään niihin tilanteisiin, joissa yritys perustaa tytäryhtiön yritysoston välineeksi. Lisäksi ne henkilöt, joiden hallussa oli aiemmin suoraan tai välillisesti vaikeuksissa olleen yrityksen pääoma, eivät saa omistaa yli 50:tä prosenttia uudesta yrityksestä, jonka on oltava oikeudellisesti ja taloudellisesti riippumaton luovutuksen tehneestä yrityksestä. Yleisen verolain 44 f pykälän perusteella vuoden 1999 jälkeen myönnetyt verovapautukset eivät siten ole oikeutettuja pelastamistukea ja rakenneuudistustukea koskevien vuoden 1999 suuntaviivojen perusteella.

Aluetuki

(52) Toiseksi toimenpidettä on tarkasteltava aluetukea koskevien säännösten valossa. Tähän tarkoitukseen sovellettavat tekstit ovat aluetukia koskeva komission vuoden 1979 tiedonanto ([1]), joka kattaa kauden 1991—1998, ja alueellisia valtiontukia koskevat vuoden 1998 suuntaviivat ([2]), jotka kattavat kauden vuodesta 1998 tähän päivään.

(53) Vuoden 1979 tiedonannon liitteen 18 kohdan i alakohdan mukaan alkuinvestoinniksi voidaan katsoa investoinnit kiinteään käyttöomaisuuteen ostamalla sellainen toimipiste, joka on suljettu tai olisi suljettu ilman ostamista.

(54) Kyseisestä tiedonannosta seuraa, että alkuinvestointituki voitiin sallia 2 kohdassa vahvistettujen rajojen puitteissa. Ranskan merentakaisten departementtien osalta alkuinvestoinnin enimmäismäärä nettoavustusekvivalenttina oli 75 prosenttia. Niissä Ranskan osissa, jotka ovat oikeutettuja alueellista kehitystä koskevaan lisään ([3]), sallittu tukiintensiteetti vaihteli tiedonannon mukaisesti alueittain.

(55) Merentakaisiin departementteihin sovellettava enimmäismäärä on edelleen 75 prosenttia, mutta Ranskan tukikelpoiset alueet ja niihin sovellettavat enimmäismäärät on myöhemmin vahvistettu Ranskan aluesuunnittelu- ja kehitystöitä koskevan palkkiojärjestelmän soveltamisalaan kuuluvien alueiden rajaamisesta 10 päivänä lokakuuta 1984 tehdyn komission päätöksen 85/18/ETY ([4]) mukaisesti hyväksytyssä aluesuunnitteluja kehitystöitä koskevassa kartassa ja siihen myöhemmin tehdyissä muutoksissa ([5]).

(56) Niissä tapauksissa, joissa yhtiöverovapautusta voidaan soveltaa suoraan, koska toimipiste on luovutettu maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä, voidaan todella katsoa, että toimipiste olisi suljettu ilman ostamista. Tämä pitää paikkansa myös silloin, kun vapautuksen on myöntänyt verohallinto, sillä yksi suostumuksen saamisen edellytyksistä on se, että yrityksen taloudellinen tilanne edellyttää toiminnan lopettamista välittömästi. Vuoden 1979 tiedonannon säännökset saattavat siten nähtävästi soveltua käsiteltävänä olevaan tapaukseen.

(57) Komissio katsoo näin ollen, että tukea, joka on myönnetty ennen vuoden 1998 tiedonannon voimaantuloa, voidaan pitää EY:n perustamissopimuksen kanssa yhteensopivana tukien myöntämisajankohtana voimassa olleisiin intensiteetin aluekohtaisiin enimmäismääriin asti, korotettuina tarvittaessa pk-yrityksille myönnettävän tuen mukaisilla lisillä ([6]).

([1]) EYVL C 31, 3.2.1979, s. 9.
([2]) EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9.
([3]) Määritelty 14.4.1976 annetun asetuksen nro 76/325 liitteessä I, Ranskan tasavallan virallinen lehti nro 90, 14.4.1976.
([4]) EYVL L 11, 12.1.1985, s. 28.
([5]) Ks. erityisesti komission päätökset asioissa N 515/94, N 699/94 ja N 45/2000.
([6]) Ks. pienten ja keskisuurten yritysten valtion tukia koskevien vuoden 1992 yhteisön suuntaviivojen 4.1 kohta ja pienten ja keskisuurten yritysten valtion tukia koskevien vuoden 1996 yhteisön suuntaviivojen 4.2.1 kohta (EYVL C 213, 23.7.1996, s. 4).

(58) Vuoden 1998 suuntaviivojen 4.4 kohdassa alkuinvestoinnilla tarkoitetaan sellaisen toimipisteen ostamista, joka on suljettu tai olisi suljettu ilman ostamista, lukuun ottamatta tapauksia, joissa laitos kuuluu vaikeuksissa olevalle yritykselle. Viimeksi mainittu poikkeus on kumottu vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi myönnettäviä valtiontukia koskevien yhteisön vuoden 1999 suuntaviivojen 7.1 kohdalla. Komissio katsoo edellä esitetyistä syistä, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa on nimenomaan kyse sellaisen toimipisteen ostamisesta, "joka on suljettu tai olisi suljettu ilman ostamista". Lisäksi on syytä huomata, että maaliskuun 1998 ja lokakuun 1998 välisenä aikanakin, jolloin edellä mainittu poikkeus oli voimassa, toimenpide muodostui verovapautuksesta, joka myönnettiin ainoastaan toimintaa jatkavalle uudelle yritykselle, eikä tästä voida päätellä, että luovutuksen tekevä vaikeuksissa oleva yritys olisi saanut siitä etua.

(59) Vuoden 1998 suuntaviivojen 4.10 kohdan mukaan alkuinvestointitukien myöntämisen ehtona on oltava kyseisen investoinnin säilyttäminen vähintään viiden vuoden ajan.

(60) Käsiteltävänä olevan toimenpiteen yhteydessä on mahdollista, että vapautuksia, jotka kattavat osan laitoksen ostohinnasta tai tietyistä omaisuuseristä (kuten tontti, rakennukset, tehdas tai koneet), voidaan tietyissä tapauksissa pitää yhteismarkkinoille soveltuvana tukena, edellyttäen, että investointi säilytetään vähintään viiden vuoden ajan. Kyseistä ehtoa ei ole erikseen mainittu 44 f pykälässä, mutta se on saattanut tästä huolimatta täyttyä tietyissä yksittäisissä tapauksissa.

(61) Suuntaviivojen 4.8 kohdan mukaan tuki-intensiteetti on sopeutettava tukea saavien alueiden laadun mukaan. Ranskan tukikelpoiset alueet ja tuki-intensiteetin enimmäismäärät on kauden 2000—2006 osalta vahvistettu aluetukikartassa, joka hyväksyttiin 13 päivänä maaliskuuta 2000 asiassa N 45/2000 tehdyllä komission päätöksellä. Tämän päätöksen aiheena olevassa tukiohjelmassa ei ole säädetty veroedun muodossa myönnettävän tuen intensiteettiä koskevista rajoituksista. Voidaan kuitenkin katsoa, että ohjelman mukaisesti myönnetyt tuet ovat yhteismarkkinoille soveltuvia sikäli kuin ne on myönnetty tukikelpoisilla alueilla sijaitseville yrityksille ja ne eivät ylitä kyseisiin alueisiin sovellettavaa sallittua intensiteettiä sekä edellyttäen, että kyseinen investointi on säilytetty vähintään viiden vuoden ajan.

Pk-yrityksille myönnettävä tuki

(62) Tarkasteltaessa kolmanneksi pk-yrityksille myönnettävään tukeen sovellettavia sääntöjä on aluksi huomattava, että Ranskan toteuttamia toimenpiteitä ei ole rajattu vain pk-yrityksiin, joten tukiohjelman ei tällä perusteella voida katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille.

(63) Yksittäisissä tapauksissa on kuitenkin mahdollista, että tuki osoittautuu asetuksessa (EY) N:o 70/2001 tai tilanteen mukaan pk-yrityksille myönnettävää tukea koskevissa aiemmissa teksteissä [1] säädettyjen vaatimusten mukaiseksi.

(64) Asetuksen (EY) N:o 70/2001 4 artiklan mukaan investointi aineelliseen omaisuuteen on yhteismarkkinoille soveltuva ja vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta, jos tuen intensiteetti on enintään 15 prosenttia pienten yritysten osalta ja 7,5 prosenttia keskisuurten yritysten osalta edellyttäen, että myös muut mainitut ehdot täyttyvät. Asetuksen 2 kohdan c alakohdan mukaan investointi käyttöomaisuuteen ottamalla haltuun laitos, joka on suljettu tai olisi suljettu, jollei sitä olisi ostettu, on katsottava investoinniksi aineelliseen omaisuuteen.

(65) Komissio katsoo edellä 55 kappaleessa mainittujen syiden vuoksi, että Ranskan toteuttamaa ohjelmaa sovelletaan tapauksiin, joissa on kyse sellaisen toimipisteen ostamisesta, joka on suljettu tai olisi suljettu ilman ostamista. Pk-yrityksille kyseisen ohjelman perusteella myönnetyt tuet ovat siten yhteismarkkinoille soveltuvia, kunhan ne täyttävät muut asetuksessa (EY) N:o 70/2001 säädetyt edellytykset.

(66) Vuosien 1992 ja 1996 suuntaviivoissa asetetut edellytykset eivät ole asetuksen (EY) N:o 70/2001 edellytyksiä sallivampia, joten niiden yksityiskohtaisempi tarkastelu ei ole tarpeen.

Päätelmät yhteensopivuudesta

(67) Tukiohjelma on pääpiirteissään yhteismarkkinoille soveltumaton. Sellaiset ohjelman puitteissa myönnetyt tuet voidaan kuitenkin katsoa yhteismarkkinoille soveltuviksi, jotka täyttävät aluetukea koskevassa vuoden 1979 tiedonannossa ja alueellisia valtiontukia koskevissa vuoden 1998 suuntaviivoissa asetetut edellytykset tai jotka on myönnetty asetuksen (EY) N:o 70/2001 mukaisesti.

Tuen takaisinperiminen ja takaisinmaksun seuranta

(68) Käsiteltävänä olevat toimenpiteet on otettu käyttöön vuonna 1989. Komissio pyysi ensimmäisen kerran tietoja kyseisistä toimenpiteistä syyskuussa 2001, mistä lähtien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 659/1999 [2] säädetty kymmenen vuoden vanhentumisaika ei ole enää kulunut. Käsiteltävänä olevat verovapautukset ovat sääntöjenvastaista tukea, koska niistä ei ole ilmoitettu komissiolle, joten syyskuun 1991 jälkeen myönnetyt tuet on perittävä takaisin.

[1] Ks. kuudennen kilpailupolitiikkaa koskevan kertomuksen (1976) 253—255 kohta ja vuosien 1992 ja 1996 yhteisön suuntaviivat.
[2] EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

(69) Tukiohjelmasta ei ole missään vaiheessa ilmoitettu, joten se on sääntöjenvastainen. Sääntöjenvastaisia ovat myös tuet, jotka ylittävät asetuksen (EY) N:o 69/2001, vähämerkityksistä tukea koskevien aiemmin voimassa olleiden sääntöjen tai asetuksen (EY) N:o 70/2001 soveltamisalan.

(70) Komission vakiintuneen päätöskäytännön mukaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan perusteella sääntöjenvastaisesti myönnetyt ja yhteismarkkinoille soveltumattomat tuet on perittävä takaisin tuensaajalta. Tämä käytäntö on vahvistettu asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklassa.

(71) Kyseisen artiklan mukaan asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta. Komissio katsoo, että Ranskan on takaisinperinnän piiriin kuuluvien tapausten määrän selvittämiseksi ja jäsenvaltioiden ja komission välisen vilpittömän yhteistyön nimissä laadittava luettelo yrityksistä, jotka ylittävät asetuksen (EY) N:o 69/2001, muiden vähämerkityksistä tukea koskevien sääntöjen ja asetuksen (EY) N:o 70/2001 soveltamisalan ja jotka eivät täytä aluetukia koskevassa vuoden 1979 tiedonannossa ja alueellisia valtiontukia koskevissa vuoden 1998 suuntaviivoissa asetettuja edellytyksiä.

Päätelmät

(72) Komissio katsoo, että Ranska on toteuttanut EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisen tukiohjelman myöntämällä vaikeuksissa olevien yritysten toimintaa jatkaville yrityksille verovapautuksen. Komissio katsoo, ettei kyseinen tukiohjelma ole perusteltavissa vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävään tukeen sovellettavien suuntaviivojen eikä aluetukeen sovellettavien sääntöjen nojalla. Se ei siten sovellu yhteismarkkinoille.

(73) Komissio vaatii Ranskaa ryhtymään tarvittaviin toimiin tuen perimiseksi takaisin tuensaajilta, sanotun kuitenkaan koskematta asetuksen (EY) N:o 69/2001 tai muiden vähämerkityksistä tukea koskevien sääntöjen mukaisia tapauksia ja niitä yksittäisiä tapauksia, joissa myönnetyn tuen määrän katsotaan olevan kokonaan tai osittain sääntöjenmukainen aluetukea koskevan vuoden 1979 tiedonannon, alueellisia valtiontukia koskevien vuoden 1998 suuntaviivojen tai asetuksen (EY) N:o 70/2001 perusteella.

(74) Komissio kehottaa Ranskaa toimittamaan liitteenä olevan takaisinperintämenettelyn edistymistä käsittelevän lomakkeen ja laatimaan luettelon takaisinperinnän piiriin kuuluvista tuensaajista,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Ranskan yleisen verolain (code général des impôts) 44 f §:n mukainen valtiontukiohjelma, joka pannaan täytäntöön vaikeuksissa olevan yrityksen omaisuuden ostaneelle yritykselle myönnettävien verovapautusten muodossa ja jonka Ranska on toteuttanut EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti, ei sovellu yhteismarkkinoille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 ja 3 artiklan säännösten soveltamista.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitetun ohjelman mukaisesti myönnettyjä vapautuksia ei katsota valtiontueksi, jos ne täyttävät asetuksessa (EY) N:o 69/2001 tai niiden myöntämisajankohtana voimassa olleissa vähämerkityksistä tukea koskevissa säännöissä asetetut edellytykset.

3 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitetun ohjelman mukaisesti myönnetyt tuet, jotka täyttävät aluetukea koskevassa vuoden 1979 tiedonannossa tai alueellisia valtiontukia koskevissa vuoden 1998 suuntaviivoissa taikka asetuksessa (EY) N:o 70/2001 asetetut edellytykset, soveltuvat yhteismarkkinoille sallittuun tuki-intensiteettiin asti.

4 artikla

Ranskan on lakkautettava 1 artiklassa tarkoitettu tukiohjelma.

5 artikla

Ranskan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun ja tuensaajille sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin, lukuun ottamatta 2 ja 3 artiklassa tarkoitettuja tukia.

Tuki on perittävä takaisin viipymättä kansallisen oikeuden menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisin perittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajien käyttöön, tuen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskemisessa käytettyyn viitekorkoon, johon on laskettu korkoa korolle sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperinnässä sovellettavasta korkotasosta annetun komission tiedonannon mukaisesti.

6 artikla

Ranskan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

7 artikla

Ranskan on toimitettava tiedot liitteenä olevan lomakkeen avulla ja laadittava luettelo kaikista 1 artiklassa tarkoitetun ohjelman mukaisesti myönnettyjä vapautuksia saaneista yrityksistä ja kussakin tapauksessa maksetun tuen määrästä.

Ranskan on laadittava luettelo yrityksistä, jotka ovat saaneet sellaisia 1 artiklassa tarkoitetun ohjelman mukaisesti myönnettyjä tukia, jotka eivät täytä asetuksessa (EY) N:o 69/2001, tuen myöntämisajankohtana voimassa olleissa vähämerkityksistä tukea koskevissa säännöissä, asetuksessa (EY) N:o 70/2001, aluetukia koskevassa vuoden 1979 tiedonannossa ja alueellisia valtiontukia koskevissa vuoden 1998 suuntaviivoissa asetettuja edellytyksiä. Luettelossa on mainittava myös kunkin yrityksen saaman tuen määrä.

8 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 16 päivänä joulukuuta 2003.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

LIITE

Lomake sääntöjenvastaisesti myönnettyjen tukien takaisinperintätietojen ilmoittamiseksi

1. Tuensaajien määrä yhteensä:
2. Myönnetyn tuen määrä yhteensä:
3. Takaisin perittävän tuen määrä yhteensä:
4. Laskevatko viranomaiset takaisin perittävän tuen määrän
   — pääoman
   — vai korkojen ([1]) perusteella?
5. Mihin toimenpiteisiin viranomaiset aikovat ryhtyä, jotta tuki maksetaan takaisin välittömästi ja tehokkaasti neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan mukaisesti? Mikä on toimenpiteiden oikeusperusta?
6. Mihin toimenpiteisiin on jo ryhdytty, jotta tuki maksetaan takaisin välittömästi ja tehokkaasti neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan mukaisesti? Mikä on toimenpiteiden oikeusperusta?
7. Mihin mennessä tuki on maksettu kokonaan takaisin?
8. Muita huomautuksia:

([1]) Sääntöjenvastaisesti myönnetyn tuen takaisinperinnässä sovellettavasta korkotasosta annetun komission tiedonannon (EUVL C 110, 8.5.2003, s. 21) mukaan viitekorkoa käytetään laskemalla korkoa korolle. Koronkorko lasketaan seuraavalla kaavalla (kun korkoa korolle lasketaan vuosittain): korko = (pääoma (1 + korkokanta) vuosien lukumäärä) – pääoma.